

LOF-PRIJS
der Nederlandse Taal

Brugge, 24 maart 2022

Mevrouw, Geachte heer,

Op zaterdag 2 oktober mochten wij u in de geboortestad van Simon Stevin begroeten als spreker, genodigde, sponsor en/of deelnemer aan het Symposium Simon Stevin en de uitreiking van de LOF-prijs der Nederlandse Taal voor het jaar 2019. Inmiddels hebben wij, de leden van de organiserende werkgroep, de koppen bijeengestoken om het geheel te evalueren en een eerste blik naar de toekomst te werpen. Wij willen onze overdenkingen graag met u als belanghebbende delen.

De zeventiende editie van de uitreiking van deze prijs kende heel wat opstartmoeilijkheden. Als organisatoren kregen wij niet alleen te maken met herhaaldelijk uitstel omwille van corona, maar werden we ook pijnlijk geconfronteerd met het overlijden van Jan Roukens. Deze in Brussel wonende Nederlander was de voorbije tien jaar de dragende kracht en bezieler van heel dit gebeuren.

Gelukkig konden we het opzet van deze editie nog samen vooraf doorspreken zodat het nieuwe samenwerkingsverband tussen De Stichting Nederlands Amsterdam – Brussel, de Vlaamse Volksbeweging en de Marnixring Internationale Serviceclub met Jans zegen van start kon gaan.

Toch bleven we als nieuwelingen wat verweesd achter. Maar met steun van Jans weduwe en familie en met veel enthousiasme sloegen we de hand aan de spreekwoordelijke ploeg. Twee grote doelstellingen stonden voor onze ogen:

1. Uiteraard het welzijn van de Nederlandse Taal.
2. We wilden ons als nieuw samenwerkingsverband in de markt zetten.

Hiermee in achterhoofd werkten we een programma uit dat zelfs nog een toeristisch startje kreeg op zondag 3 oktober. Verder in deze bundel vindt u alle toespraken (niet de lezingen, dat zou ons wat te ver leiden) die zowel op het symposium als in het Brugse stadhuis waren te aanhoren. Onder <https://www.vvb.vlaanderen/uitreiking-van-de-lof-prijs-2019/> vindt u alle gefilmde toespraken en lezingen, zodat u rustig vanuit uw zetel of bureaustoel alles nog eens kan meemaken.

Van de gelegenheid willen we ook gebruik maken om het Brugse stadsbestuur van harte te danken voor de grote medewerking die we van hun kant ontvingen. Dank zij hen konden we nog een addendum toevoegen aan de herdenking van het 400ste geboortjaar van Simon Stevin. De man die onze taal zoveel wetenschappelijke termen bezorgde.

Aan de vele reacties te merken (en ook volgens ons eigen aanvoelen) zijn we in ons opzet geslaagd. Het spreekt vanzelf dat we het intern hadden over wat bijschaafpunten, maar globaal is de conclusie dat het voorbije evenement als visitekaartje er mocht zijn.

U vindt verder in dit document een overzicht van alle publicaties waar het symposium en de LOF-prijs aan bod kwamen. Nu we onze première achter de rug hebben, moeten en willen we daar nu in verder.

WAAR WILLEN WE NAARTOE?

Het moet de bedoeling zijn dat de LOF-prijs een energieke en belangrijker forum wordt. Dit jaar was het hoofdzakelijk éénrichtingsverkeer. Doordat het symposium gericht was op de figuur van Simon Stevin was er geen actie naar de Nederlandse taal toe. Dat moet in de toekomst worden vermeden. Het geheel moet worden afgesloten met een duidelijke actie.

Het welzijn van de Nederlandse Taal is ons doel. We moeten proberen de mensen daarin mee te nemen. Daarenboven moeten we een boodschap brengen voor de politiek want daar wordt over de toekomst van onze taal beslist. Daarom is het nodig om voor iedere jaargang een naam en een datum te plakken.

Daartoe moeten we een strategie definiëren en ons volgende vragen stellen:

- Mogen we gezien het o zo belangrijke doel (het welzijn van de Nederlandse Taal) niet wat ambitieuzer zijn?
- Naast de LOF-prijs was er in het verleden ook vaak een SOF-prijs. Moeten we die vanonder het stof halen maar dan met een positieve insteek?
- We moeten ook inhoudelijk beslissingen nemen. Houden we de tweedeling met een symposium en een LOF-prijs aan?

Omdat we de politici zullen moeten (proberen te) overtuigen van de noodzaak om meer inzet te tonen voor het welzijn van onze taal, willen we ook in de toekomst verder overleg plegen met de Taalunie. Deze gewaardeerde instelling overkoepelt immers op taalvlak Nederland en Vlaanderen.

Daarnaast zouden we ook graag verder werken met de huidige sponsors en er bovendien nieuwe aantrekken. Dit jaar beheerden we uiteindelijk een budget van zowat 30.000 euro. Met ambitieuzere doelstellingen wordt dit voor de volgende jaren geen sinecure.

SPONSORS

De organisatie van beide evenementen was niet mogelijk zonder de erg gewaardeerde medewerking van;

De stad Brugge

De Orde van den Prince

De Taalunie

Het Vlaams & Neutraal Ziekenfonds

De Beweging Vlaanderen-Europa

U merkt het, er ligt heel wat werk op de plank. Maar met het welzijn van onze Nederlandse Taal voor ogen moeten we er voor gaan. We hopen dan ook dat we ook in de toekomst op uw belangstelling en steun (in welke vorm dan ook) kunnen rekenen. U mag van ons verwachten dat we u verder op de hoogte houden.

WERKGROEP

De organisatie lag in handen van een werkgroep bestaande uit leden van;

De Stichting Nederlands Amsterdam-Brussel

Stichting Nederlands
Amsterdam - Brussel

De Vlaamse Volksbeweging

De Marnixring Internationale Serviceclub

Hans van Beurten - Secretaris Stichting Nederlands

Dirk Van Besien - Algemeen Voorzitter Marnixring

Veerle Braeckman - Marnixring regiocoördinator N.W.-Vlaanderen

Wilfried Haesen – Marnixring regiocoördinator Zuid-Brabant en lid Raad van Bestuur Vlaamse Volksbeweging (VVB) vzw

Hugo Maes - Voorzitter Vlaamse Volksbeweging (VVB) vzw

Steven Vergauwen - VB Ambassadeur

Johannes Meremans – stafmedewerker VVB

PROGRAMMA LOF-prijs

SYMPOSIUM *Simon Stevin*

Zaterdag 2 oktober - 10.30 tot 17.30 uur - Zaal Burgh I, Crowne Plaza Hotel

- 10.30 Inschrijving en ontvangstkoffie
- 11.00 Plechtige opening door de heer **Nico Blontrock**, schepen voor Cultuur van de Stad Brugge en voormalige VRT-radiostem. Hij wordt vergezeld door schepen Philip Pierins, schepen van toerisme.
- 11.05 **Hugo Maes**, voorzitter van de Vlaamse Volksbeweging verwelkomt u allen en verzorgt de inleiding met een korte uiteenzetting over 'De grondleggers van de cultuur van de Nederlanden'.
- 11.20 Prof. em. **Guido Vanden Berghe** (UGent), curator van de Simon Stevin tentoonstelling, wordt beschouwd als dé Stevinkenner. Hij schetst het enorm grote belang van de man die 401 jaar geleden overleed met 'Stevin, Bruggelinck, wetenschapper uit de Lage Landen met een Europese uitstraling'.
- 12.30 Herdenking **Jan Roukens** door Hans van Beurten, secretaris van de Stichting Nederlands. We nemen even de tijd om stil te staan bij het overlijden van de man die jarenlang de motor was achter de LOF-prijs.
- 12.40 Broodjesmaaltijd
- 14.00 'De toekomst van het Nederlands' door mevrouw **Judith Tielen**, lid Tweede Kamer voor regeringspartij VVD. Zij liet zich op de jongste uitreiking van de LOF-prijs in Den Haag opmerken met een heel gevatte tussenkomst. We zijn benieuwd wat ze voor ons in petto heeft.
- 14.30 'De toekomst van het Nederlands in het onderwijs' door **Joost Mulders**, de dynamische voorzitter van het Ampzing Genootschap uit Haarlem. Een uiteenzetting die wordt opgeluisterd met een feestlied.
- 15.00 Discussiemoment o.l.v. onze gouden radiostem Wilfried Haesen. Na al die uiteenzettingen geven de organisatoren ook u, het publiek, de tijd om te reageren. Panelleden zijn Judith Tielen (lid Tweede Kamer VVD), **An De Moor** (Beleidsadviseur talen, talenbeleidcoördinator Odisee en KUL campus Brussel, Voorzitter vzw Vlaanderen Feest! en Beweging Vlaanderen-Europa en actief in nog heel wat andere verenigingen), Joost Mulders (voorzitter Ampzing Genootschap) en **Peter Debrabandere** (Docent Nederlands aan de Katholieke Hogeschool VIVES - Brugge en Hoofdredacteur Neerlandia - ANV).
- 15.45 Koffiepaauze
- 16.15 We sluiten deze geweldige studiedag af met een iets luchtiger gedeelte. **Dieter Viane**, erfgoedarchivaris van de Stad Brugge, brengt ons 'Een standbeeld voor Simon Stevin. Of hoe een kunstwerk een samenleving beroeren kan.' De gevierde bracht ook jaren (eeuwen) later nog heel wat teweeg. De spreker schetst ons een verrassend beeld over België en Brugge in de eerste helft van de negentiende eeuw.
- 17.30 Vertrek naar het Stadhuis van Brugge

UITREIKING LOF-prijs der Nederlandse Taal

zaterdag 2 oktober - 18.00 tot 20.15 uur - Gotische zaal van het stadhuis van de stad Brugge

17.30 Muzikaal voorspel door het ho-bo-piano duo Lenny Bui-Vandeput en Ilona Ingels.

18.05 Opening en verwelkoming door **Dirk De fauw**, burgemeester van de Stad Brugge.

18.10 Aankondiging van de ontvangers van de LOF-prijs door **Hans van Beurten**, secretaris van de Stichting Nederlands.

18.25 De LOF-rede wordt uitgesproken door **Luc Devoldere**, voormalig afgevaardigd bestuurder van Ons Erfdeel vzw. Hij spreekt een laudatio uit over de tekst van het Verdrag van de Taalunie, ondertekend op 9 september 1980 in het Brusselse Egmontpaleis.

18.45 Muzikaal intermezzo door het ho-bo-piano duo Lenny Bui-Vandeput en Ilona Ingels.

18.48 Uitreiking van de LOF-prijs aan het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie, vertegenwoordigd door Vlaams minister-president Jan Jambon. De ontwerpster van het kunstwerk, Michaëla Bijlsma uit Haarlem, geeft wat extra uitleg bij haar ontwerp. Zij overhandigt samen met Hans van Beurten, secretaris van de Stichting Nederlands, de prijs.

19.00 Dankwoord namens de laureaat door **Jan Jambon**, minister-president van Vlaanderen. Hij is na Judith Tielen een tweede politicus die het over de toekomst van onze Nederlandse Taal zal hebben. We kijken ook hier uit naar wat de ex-VVB-(politiek)secretaris hierover zal brengen.

19.15 Slotverklaring gevolgd door een fotomoment + muziek

19.30 Receptie aangeboden door Burgemeester en Schepenen van de stad Brugge in de salons op de benedenverdieping

20.15 Einde receptie

20.30 Feestmaal in Crowne Plaza Hotel, zaterdag 2 oktober (vanaf 20.30 uur)

DE TOESPRAKEN

Tijdens het symposium Simon Stevin

HUGO MAES

Voorzitter Vlaamse Volksbeweging

Welkom in Brugge

De Taoïstische wijsgeer Lao Tse zei ooit "Hij die weet, spreekt niet. Hij die spreekt, weet niet". Dit wetend, probeer ik dus mijn spreken te beperken.

Maar eerst en vooral heet ik u allen vandaag van harte welkom in Vlaanderen of – misschien beter – de Zuidelijke Nederlanden. Welkom in Brugge, de aloude Hanzestad op een steenworp van de Noordzee. Mijn stad, die door de Bruggelingen – bescheiden als zij zijn – als het Venetië van het Noorden wordt omschreven.

De keuze voor Brugge als ankerplaats voor dit symposium hebben wij te danken aan de figuur van Simon Steven van Brugge, die vorig jaar hier met lof en luister herdacht werd. Maar dat wist u al.

Er zijn daarnaast nog wel wat redenen te bedenken om voor Brugge te kiezen. Je zou zo maar kunnen stellen dat deze stad aan de wieg stond van onze verenigde Nederlanden. De 17 provinciën of de Lage Landen.

Een woordje uitleg.

Brugge aan de wieg van de Zeventien Provinciën

Je gelooft het of niet maar het begon allemaal met een liefdesverhaal. Mooi hé?

Filips de Stoute, de jongste zoon van goede Jan, koning van Frankrijk, werd voor zijn stout optreden tijdens de slag bij Poitiers (100-jarige oorlog) met het hertogdom Bourgondië beloond. Hij mocht het hebben en houden, zei zijn pa.

Kostwinning verzekerd. En zie, de jonge held liet zowaar zijn stoute amoureuze blik vallen op de 19-jarige dochter van Graaf Lodewijk van Vlaanderen (1369 -huwelijk). (Zij woonde op een boogscheut van hier in het kasteel van Male. Met de stadsbus op de markt had hij er vandaag zo naartoe gekund)

Volgens haar pasfoto was Margaretha niet onweerstaanbaar mooi, maar hij zag haar graag en dat telt. Filips koesterde haar dan ook met geschenkjes, juwelen en bosjes margrietten. Hun ineengestremgelde initialen "P & M" liet hij als graffiti beeldhouwen van her- tot derwaarts over, tot in Dijon en Champmol.

Het welvarendste gebied in Europa: één natie aan de delta van de grote rivieren

Dat hij via zijn kersverse bruid ook nog eens erfgenaam werd van het rijke Vlaanderen, in die dagen het welvarendste gebied in Europa, nam hij er graag bij. Hoe zou je zelf zijn, nietwaar?

Maar belangrijk voor ons was dat de brave man (hoewel braaf?) de stamvader werd van een indrukwekkende rij monarchen van Bourgondische en later van Habsburgse stam. Zijn opvolgers, Jan zonder Vrees, Filips de Goede (Gulden Vlies), Karel de Stoute, Maria van Bourgondië en keizer Karel weefden weldoordacht één patchworkdeken uit al die aparte hertogdommen, nukkige graafschappen, heerlijkheden, baronien en zelfbewuste steden. Huwelijksmakelaardij ten bate van zichzelf, de familie en de nazaten werd door hen tot ware kunst verheven.

Zo was na 2 eeuwen de Delta aan de monding van de grote rivieren in goud gesmeed tot één ▶

natie, van aan de Noordkaap bij Groningen tot voorbij Atrecht in Artesië.

Kunst, cultuur, handel en nijverheid namen een ongekende vlucht, maar dan vooral in het Zuiden dat toen het politieke en economische machtscentrum was. Artefacten hiervan vind je vandaag nog vlot zowel in Doornik, Gent, Brussel als Antwerpen en zeker ook in deze stad. Denken we maar aan de (Vlaamse) Primitieven uit Noord en Zuid in de Brugse musea of het eerste beurshuis voor geld en goederen van Jan van der Beurse (1453). Op taalvlak was er het Gruuthouse-handschrift, dat een verzameling liederen, gebeden en gedichten herbergt, die tussen 1405 en 1410 geschreven zijn.

Oorlog, ontij en de basis van het Standaardnederlands

Maar het mocht niet duren, want oorlog en ontij sloegen toe. In 1585 (80-jarige oorlog) viel Antwerpen voor het Spanje van Filips II en Noord en Zuid gingen jammer genoeg uiteen. Tot 1815 bleven de zuidelijke contreien verweesd achter en zowat half Europa marcheerde hier over de vloer tot en met Napoleon. Maar "elk nadeel heb zijn voordeel" zei Cruyf.

De Republiek der 7 provinciën hield de fakkels brandend samen met zo'n 150.000 Zuid-Nederlandse immigranten. In hun valies brachten ze kennis, handelservaring, Europese handelscontacten, cultuur, Calvinisme en hun flamboyante levensstijl mee. Soms ook een pak centen.

Hun Vlaams en Brabants taaleigen zou mee de basis vormen van ons latere Standaardnederlands. Kortom, de wereldstad Amsterdam groeide en de Gouden 17e eeuw bloeide.

In 1830 was het weer prijs: la Belgique sera latine ou elle ne sera pas

Na een gelukkig intermezzo van "terug samen" in het Verenigd Koninkrijk vanaf 1815 was het in 1830 weer prijs.

Met de hulp van de Francité werd hier een kunstmatig land zonder taal, cultuur, geschiedenis of identiteit op de kaart getekend. De eenheid van taal zou er de noodzakelijke basis voor een stevige staat worden en het Frans moest die taal van België worden. 'La Belgique sera latine ou elle ne sera pas'.

Al wat Nederlands oogde of ademde werd gedegradeerd tot taal en cultuur voor knechten en meiden. Ik kan u verzekeren, we hebben het geweten.

In Vlaanderen spreekt men Nederlands

Na bijna 200 jaar – vandaag dus – is de verfransing er eindelijk uitgebond, hoewel er nog wat werk rest in Brussel, de Rand en aan de taalgrens.

Het Nederlands werd opnieuw de enige officiële taal van Vlaanderen, waardoor de Vlaamse regering vorige week Vlaanderen doodleuk promoveerde als "Flanders, state of the art, where champions are born."

In de jaren 60 van vorige eeuw deden we het in het Zuiden dan toch een pak beter. Wie ouder en van hier is, herinnert zich vast en zeker Joos Florquin, de professor en zijn trouwe herder die ons dag na dag en tot duizendmaal toe op de TV inpeperde: "Hier spreekt men Nederlands". Toen nog ABN en dus algemeen beschaafd.

Ondertussen zijn de minzame man en zijn hond niet meer in dit tranendal, is de Vlaamse Televisie nog nauwelijks Vlaams en wij lieten het beschaafde achter ons.

Na de verfransing, verengelsing

Streek- en tussentaal zijn in 2021 de nieuwe norm en steenkolenengels werd "cool", en "trendy" in de media, de staatomroep en tot op de universiteit. De verfransing is nog maar pas de deur uit, of de verengelsing passeert met toeters en bellen door de grote poort.

Voor alle duidelijkheid: Engels of Frans zijn geen probleem hoor. Integendeel, maar verengelsing of verfransing des te meer.

En hoe is het gesteld in Nederland, denk je dan? Ik vrees niet beter. Als eeneigige tweeling met hetzelfde genetisch paspoort, hebben we duidelijk meer gemeen dan taal, cultuur en maandenlang aanslepende regeringsvormingen. Ook de mindere kantjes delen wij blijkbaar, zoals wat te weinig ruggengraat om resoluut voor onze moedertaal te gaan.

Samengevat: er is voor het Nederlands nog heel

wat te doen. We zijn trouwens met 25 miljoen.

Ik besluit. Met een knipoog naar de dichter Kloos en zijn wondermooi gedicht "De zee" nam ik de literaire vrijheid om een aangepaste versie te maken. Ik hoop dat Willem hij het mij niet kwalijk neemt.

"Mijn taal leeft voort in eeuwenlange deining, De taal waarin ons volk zichzelf weerspiegelt ziet.

De taal is het volk; in wezen en verschijning, Zij is een levend schoon en zonder (haar) kan het niet".

JUDITH TIELEN

Lid Tweede Kamer voor de VVD

Dank voor de uitnodiging! Ik vind het mooi dat ik hier in het prachtige Brugge voor u mag spreken. Brugge, ik moet toegeven dat het toch nog net iets charmanter is nog dan mijn eigen prachtige Utrecht.

Waarde taalgenoten,

leder van jullie die kinderen heeft, zal het herkennen: kinderen spiegelen. De manier waarop je praat, gedrag en uitspraken die je doet, worden uitvergroot door je kinderen die je nadoen. Dat is bij mij thuis niet anders.

Ik ben uitgenodigd als Lid van de Tweede Kamer namens de VVD en van de Interparlementaire Taalunie. Maar thuis in Utrecht ben ik gewoon moeder van drie puberkinderen. Mensen die mij volgen op Twitter of Instagram weten dat ik hen 'de Bakkertjes' noem.

Sinds een tijdje klinkt het aan tafel meerdere keren per maaltijd 'kan je dat ook in het Nederlands zeggen?'. Welk van de Bakkertjes het ook zegt en tegen wie, het is altijd met een beetje een pinnige ondertoon en een schuine blik naar mij om te zien of ik het wel doorheb dat ze me nadoen en mijn uitspraak uitvergroten. Want die vraag stel ik als hun verhalen doorspekt zijn van Engelse woorden.

De Bakkertjes groeien op in een gezin met twee ouders die hun liefde voor de Nederlandse taal nooit onder stoelen of banken steken. In een gezin waar aan tafel het hardst wordt gelachen om goede woordgrappen, en waar – heel eerlijk – het middelste Bakkertje van 15 het allerbeste in is. In een gezin waarin vanaf het allereerste begin boeken, verhalen, voorlezen en lezen een belangrijk deel zijn van het dagprogramma. Toch zijn ook de zinnen van de Bakkertjes doordrenkt met Engelse stopwoorden als 'like', 'though', en 'random'. 'Kan je dat ook in het Nederlands zeggen?' klinkt het dan.

Ook gebruiken mijn kinderen om de haverklap het woord 'letterlijk', al kan ik ook wel zien dat ze niet letterlijk doodgingen van de stank in het klaslokaal vandaag.

Ook mijn kinderen verslinden inmiddels letterlijk nog niet de helft van het aantal boeken dat ze lezen toen ze nog op de basisschool zaten.

Ik durf niet eens heel stellig te beweren dat mijn kinderen niet behoren tot de vijftienvijftig procent van alle Nederlandse puberkinderen die niet eens meer een pagina tekst tot zich kunnen nemen en die dan ook echt begrijpen, zoals het PISA-onderzoek aantoonde.

Ach, zolang we aan tafel voortdurend hard lachen om goede woordgrappen, maak ik me geen grote zorgen over de taal in ons gezin. Maar zodra ik Utrecht verlaat voor werk in de Tweede Kamer groeit mijn bezorgdheid over het gebruik van onze taal snel.

En dat brengt mij bij de hoofdvraag van deze speech

"Kun je dat ook in het Nederlands zeggen, mama?"

Dat brengt mij bij de hoofdvraag van deze toespraak:

Ziet de politiek nog wel toekomst voor onze Nederlandse taal?

Het antwoord is natuurlijk ja, maar ik ga daar toch wat meer woorden aan wijden.

Taal is het allerbelangrijkste bindmiddel in een samenleving. Die waarde is niet te overschatten. Veel cijfers en feiten laten zien dat onze Nederlandse taal het niet makkelijk heeft in deze tijden. Ik noemde net al even het PISA-onderzoek, waaruit blijkt dat een kwart van de Nederlandse 15-jarigen slecht is in begrijpend lezen. ▶

Een ander schrikbarend cijfer is het aantal laaggeletterden in Nederland: tweeënhalve miljoen! Ik weet niet hoeveel het er hier in Vlaanderen zijn, maar ook van die cijfers zullen we schrikken waarschijnlijk. Dat soort cijfers en feiten maken me bezorgd.

Maar ook alledaagse ervaringen doen dat. Ik denk aan het aantal spelfouten dat ik aantref in notities die collega-Kamerleden schrijven. Ik heb ze niet geteld, maar ik kan u vertellen: het zijn er veel te veel.

Of de ervaring dat je in een café in Amsterdam en steeds meer ook in mijn eigen stad Utrecht soms niet eens in het Nederlands een daghap kan bestellen. Je wordt aangesproken in het Engels en de jonge serveerster kijkt je onbegrijpend aan als je in het Nederlands terugpraat. Hoe dat is hier in Vlaanderen weet ik eigenlijk niet, maar aangezien mijn ervaring is dat Belgen überhaupt meer waarde hechten aan vakmanschap in de horeca – en er dus ook vaak wat oudere vaklieden aan je tafel staan – verwacht ik dat dat minder is.

Dat soort ervaringen maakt me ook bezorgd.

Ziet de politiek nog wel toekomst in onze Nederlandse taal? Of misschien is de vraag beter open te stellen: Hoe ziet de politiek de toekomst van onze Nederlandse taal?

Ik ben politica, maar ik kan natuurlijk niet zomaar voor de hele politiek spreken. Ik ben VVD'er, liberaal, rechts van het politieke midden. Mijn uitgangspunt is dat een overheid zich zo min mogelijk moet bemoeien met zaken die mensen na aan het hart liggen. Niet met zaken die mensen heel goed zelf kunnen doen en regelen.

Taal ligt mij dus na aan het hart. En ja, ik vind taal in eerste instantie iets van de mensen zelf. Mensen gebruiken de taal van jongs af aan, ze spreken en schrijven hem. Taal is geen doel. Taal is geen instrument. Taal is taal. Taal is.

Maar vreest niet, dat betekent niet dat de overheid of de politiek de taal helemaal links moet laten liggen.

En daarom neem ik u – bij gebrek aan een vigerend regeerakkoord – mee in hoe ik, wij kijken naar de toekomst van de Nederlandse taal. Zonnig en optimistisch, maar ook met ambitie en daadkracht.

Vooralsnog maar even vanuit mijn liberaal-politieke verwachting, want er ligt geen regeerakkoord.

Iets meer dan een half jaar geleden trokken alle Nederlandse partijen het land in – via digitale schermen welteverstaan – om kiezers te trekken. Het programma dat wij als VVD toen gebruikten heeft de titel 'Samen aan de slag'.

Het woord 'taal' komt in dat programma als losstaand woord elf keer voor. Meestal in combinatie met het bijvoeglijk naamwoord Nederlandse.

Overigens komt de lettercombinatie t-a-a-l vele malen vaker voor. In combinatie met digi, vi, of be en baar. De snelle luisteraar weet al dat we het dan over digitaal, vitaal en betaalbaar hebben.

Wij vinden taal een relevant onderdeel van diverse domeinen: integratie van nieuwkomers, onderwijs natuurlijk, vergeet de sociale zekerheid niet, het asiëldossier, en alles wat te maken heeft met werkgelegenheid en economie. Die beleidsdomeinen zijn natuurlijk allemaal gelieerd aan de uitvoering. En hierin is taal, zowel digitaal als in letter en woord, hét vehikel voor de overheidscommunicatie. De rol die taal heeft gespeeld in de afgelopen pijnlijke dossiers, denk aan de kinderopvangtoeslagaffaire, is nog niet specifiek benoemd. Dat zou denk ik wel moeten, als leerpunt. Taal is in de uitvoering van beleid immers altijd belangrijk, met name in de communicatie die de overheid en overheidsdiensten voeren met burgers en bedrijven.

Ja, ik ben bezorgd over het gebruik van onze Nederlandse taal als ik kijk naar de cijfers, de feiten en als ik denk aan mijn persoonlijke ervaringen. Maar als partij vinden we bezorgdheid lastig. We berusten niet in bezorgdheid maar zoeken naar oplossingen en staan open voor verbeteringen. De rol van taal in ons programma is er dan ook een van optimisme en daadkracht.

Laat mij vier hoofdthema's benoemen waarin dat tot uitdrukking komt.

1. Leg de lat hoger als het gaat om de eisen aan taal, lezen en schrijven in het fundamenteel onderwijs, dat zijn de basis- en middelbare scholen;
2. Kijk met een kritische blik naar de verenging in het vervolgonderwijs en beperk waar nodig;
3. Breid de rol van taal (en inburgering) uit als het gaat om nieuwkomers, onder andere EU-arbeidsmigranten;
4. Maak nou eens werk van laaggeletterdheid: naast preventie ook een stevigere aanpak vanuit de landelijke overheid in nauwe samenwerking met werkgevers en UWV.

Ik licht deze thema's nader toe.

Leg de lat hoger op school

De onderwijsprogramma's zitten propvol. Onder het motto burgerschap worden alle maatschappelijke problemen over de schutting van de juf of meester gegooid. De werkdruk groeit en de kwaliteit van het onderwijs blijft hoog, maar we willen dat er met meer ambitie wordt gewerkt om de basisvakken te verbeteren. En PISA laat zien dat het nodig is.

Wij vinden dat er meer ruimte en hogere eisen moeten komen aan de basisvakken, met een dominante rol voor de Nederlandse taal. Om te begrijpen wanneer een voltooid deelwoord op een d eindigt en wanneer niet. Om te begrijpen wat een lijdend voorwerp en een werkwoordelijk gezegde zijn. Maar daarnaast ook vooral om met zelfvertrouwen en plezier een tekst te kunnen lezen, om te begrijpen wat je leest en je te kunnen laten verleiden door een boek.

Om dat te kunnen bereiken is het ook van belang dat de kwaliteit van de pabo's en lerarenopleidingen wordt opgeschroefd. Hoe kan het dat we accepteren dat de meester niet kan spellen en ook de middelbare schooldocenten zelf nooit meer een boek lezen? En laten we stimuleren dat de beste leraren voor de klas willen staan, inclusief afgestudeerde academici. ▶

Wees kritisch op het Engelstalig hoger onderwijs

Ik weet dat er onder u enkelen zijn die met passie en gedrevenheid strijden en blijven strijden tegen de internationalisering in het hoger onderwijs. De politiek, of in elk geval de liberale partijen, worden daarin snel als tegenstander ervaren. Tenminste, zo heb ik dat de afgelopen jaren gezien en ervaren. Ik kies mijn woorden dan ook zorgvuldig.

De wetenschappelijke wereld is bij uitstek een internationaal speelveld. Waarin Nederland een onverwacht grote, maar toch best kleine rol speelt. En het is goed dat de Nederlandse universiteiten broedplaatsen zijn van academisch talent met diverse achtergronden, uit andere werelddelen.

Ondanks dat de Nederlandse taal in de top 40 staat van de wereldranglijst van gesproken talen, hoeft echt niet elke briljante professor of student het Nederlands machtig te zijn om aan een Nederlandse universiteit kennis op te doen of te verspreiden. Vind ik.

Het is logisch dat Nederlandse universiteiten Engelstalige opleidingen aanbieden en op die manier talent uit de hele wereld naar hier trekken. Dat zijn overigens voor het overgrote deel masterstudies. Van de bachelors is een kwart Engelstalig. En dat er hogescholen zijn die Engelstalige opleidingen aanbieden is in sommige vaak wat kleinere vakgebieden ook niet meteen heel raar. Op die hogescholen blijft het percentage Engelstalige opleidingen overigens steken op 8 procent, dus daar maak ik me niet zo'n zorgen over.

Maar de groei is helemaal doorgeslagen, hoor ik vaak. Dat is toch rampzalig, desastreus voor het onderwijs, de studenten en de samenleving!

Is dat zo? En hoort dat gewoon bij deze tijd? Of moeten we er paal en perk aan stellen?

Goede vragen die niet zomaar een eendimensionaal antwoord hebben. Ik wil dat we kritisch zijn op de ontwikkeling van de internationalisering en de invloed daarvan op het gebruik en de kwaliteit van de Nederlandse taal in het vervolg-

onderwijs. We moeten het aantal buitenlandse studenten kunnen maximaliseren. Moet dat ook kunnen met het aantal opleidingen? En waar ligt het maximum dan?

Vragen waar ik niet meteen een cijfermatig antwoord op heb. En waar misschien ook geen cijfermatig antwoord voor nodig is. Maar wel waar we kritisch naar moeten kijken. Waar de politiek in een volgend regeerakkoord wel een richting op moet willen aangeven. Samen met de hele wetenschappelijke wereld, waarin de taalwetenschappers misschien wel een iets grotere mond mogen hebben.

Ook taaleisen aan nieuwkomers uit Europa

Vele nieuwkomers komen in Nederland wonen. Soms tijdelijk, vaak langdurig. Polen, Roemenen, Hongaren komen hierheen om werk te doen waar in Nederland te weinig handen voor beschikbaar zijn. In de Europese Unie is afgesproken dat EU-inwoners niet te hoeven inburgeren. Anders dan migranten uit Syrië, Afghanistan of Eritrea hoeven zij niet de taal te leren.

Als je erover nadent is dat niet alleen een bé-tje vreemd, maar ook heel jammer. Want velen van hen blijven vaak jaren in Nederland wonen en werken. Dan is onze taal hét bindmiddel om hen meer onderdeel te helpen maken van onze samenleving.

Dus laten we zorgen dat werkgevers en gemeentes bijdragen om te zorgen dat EU-arbeidsmigranten onze taal leren.

Als je bedenkt dat het aantal studenten dat Nederlandse taal en letterkunde studeert in Polen bijna even groot is als in Nederland, zou het ook niet heel ingewikkeld moeten zijn.

Dus laten we daar werk van maken!

Laten we vooral ook meer werk maken van laag geletterdheid!

Dat onderwerp gaat mij het meest aan het hart. Ik vind het ronduit verdrietig te noemen als men-

sen niet goed kunnen lezen en schrijven. Als een brief van de gemeente je in paniek brengt omdat je niet begrijpt of je wat moet doen. Of als je niet opkomt voor je eigen belangen omdat je onzeker bent over mailtjes die je krijgt toegezonden. Of gewoon als je nooit dat gevoel van vervoering naar verre landen of vervlogen tijden hebt, door het lezen van een boek.

De overheid is bezig met een aanpak voor laaggeletterdheid. Of eigenlijk, er is een plan op papier.

Ik wil dat een volgende minister met passie en daadkracht aan de slag gaat om de laaggeletterdheid te bestrijden. Samen met gemeenten en bibliotheken, maar ook met werkgevers en opleidingsinstituten en het UWV. Laat deze minister mensen die zich niet vaardig voelen met taal opsporen, inspireren en verleiden tot cursussen en vaardigheidstrainingen.

Taalgenoten,

Regeerakkoord, beleid, toekomst.

Ik hoor graag uw bespiegelingen over uw verwachtingen van de politiek ten aanzien van de toekomst van onze taal straks bij de borrel.

Maar thuis aan de Bakkertjes vertel ik liever terug wat uw antwoorden zijn op de vraag: 'Bent u geworden wat u wil?'

Worden wat je wil.

Een wat abrupte overgang, ik zie u schrikken. Maar 'worden wat je wil' is het thema van de Kinderboekenweek die komende week van start gaat. Een oud initiatief dat jaar op jaar nieuw leesplezier stimuleert en onze taal op de kaart zet. Ik ben fan.

En daar kan geen Regeerakkoord tegenop.

Dank u wel.

DE TOESPRAKEN

Tijdens de uitreiking van de LOF-prijs der Nederlandse Taal

DIRK DE FAUW

Burgemeester van Brugge

Dames en heren,

We zijn hier allen samengekomen voor een bijzonder heuglijke gebeurtenis. Vandaag vindt de plechtige uitreiking van de LOF-prijs plaats. Het is bovendien de zeventiende editie, dat kan tellen.

De uitreiking van de LOF-prijs vindt ieder jaar plaats op een prestigieuze locatie. Het ene jaar vindt de uitreiking plaats in Nederland, het andere in Vlaanderen. Vorig jaar kon de uitreiking helaas niet doorgaan omwille van de coronapandemie. Deze keer is Vlaanderen, meer bepaald Brugge aan de beurt. Ik ben dan ook bijzonder fier dat wij de gastheer mogen zijn. Wij zijn immers een echte cultuurstad. We willen dat cultuur in onze stad prominent aanwezig is, in al zijn vormen en voor iedereen. Bijzondere aandacht gaat dit jaar uit naar de Bruggeling Simon Stevin, universele wetenschapper en grondlegger van het Nederlands als wetenschapstaal.

De Stichting Nederlands (met zetel zowel in Amsterdam als in Brussel) reikt sedert 2003 jaarlijks een LOF-prijs der Nederlandse Taal uit. De Stichting

Nederlands werkt voor deze bijeenkomsten samen met zusterorganisaties die de cultuur en de taal van Nederland en Vlaanderen ter harte gaan. Gebieden buiten Europa die cultureel met de Lage Landen verbonden zijn, delen in deze aandacht. De prijs wordt uitgereikt met steun van onder meer de Taalunie.

In het kader van haar nieuwe beleidsplan sloot de Vlaamse Volksbeweging een akkoord om op een meer prominente manier aan de organisatie mee te werken. De VVB heeft een actieve afdeling in Brugge waarbij zowel nationaal voorzitter Hugo Maes als VVB-ambassadeur Steven Vergauwen deel van het lokale bestuur uitmaken.

Dames en heren,

U heeft er ongetwijfeld al een gevulde, boeiende dag op zitten. En de dag is nog niet ten einde ... Zo dadelijk wordt de LOF-prijs uitgereikt en kunt u nog genieten van een gezellige receptie en een lekker feestmaal. Ik zou zeggen: geniet ervan. En vooral: geniet van onze prachtige stad.

LUC DEVOLDERE

*Voormalig afgevaardigd bestuurder van Ons Erfdeel vzw
Het Verdrag inzake de Taalunie
Een laudatio*

Vrienden, Vlamingen en Nederlanders, landgenoten, leen mij uw oren.

Ik ben naar hier gekomen om een Verdrag te begraven, niet om het te eren.

Het kwaad dat Verdragen veroorzaken, leeft nu hen door.

Het goede dat ze bevatten, wordt vaak met hen begraven.

Laat het zo zijn met het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie.

Honorabele heerschappen, taalkundigen en sociolinguïsten, hebben u gezegd dat het Verdrag ambitieus was, dat het een monument bezingt, terwijl taal een instrument is van communicatie dat de gebruikers toebehoort. Dat monumenten-zorg geen pas meer heeft en dat een beleid, toegespitst op de concrete taalgebruiker en de consument van literatuur meer van deze tijd is.

Dat voor het Verdrag alleen standaardtaal - godbetert: cultuurtaal bestond, en dat er dus geen passende aandacht uitging naar al haar varianten.

Als dat waar is, dan was dat een zware fout. En het Verdrag heeft de prijs betaald. Zo sta ik hier dan, om met verlof van de huidige taalbewakers - honorabele heerschappen, dat zijn ze allemaal - te spreken bij de begrafenis van dit Verdrag.

Ik sta hier dus om het Verdrag inzake de Taalunie te begraven, en mijn hart, mijn taal - de taal van een blanke en oudere man - ligt in de kist daar, samen met dat Verdrag.

Dames en heren,

De Taalunie bestaat veertig jaar. Eeneneveertig jaar intussen.

Veertig jaar is een cruciale leeftijd voor een instelling: matuur genoeg om zichzelf zonder angst af te vragen waarvoor ze op aarde is, en nog soepel genoeg om zich te overstijgen.

Op 9 september 1980 werd in het Egmontpaleis in Brussel het Taalunieverdrag plechtig ondertekend. Het was een staatsrechtelijk verdrag tussen twee landen, België en Nederland. De monarchen Beatrix en Boudewijn beslisten.

De Belgische minister van Buitenlandse zaken, de Franstalige Charles Ferdinand Nothomb - de oudere Belgen in deze zaal kennen ontegensprekelijk nog de zwieryge, Ardennese landjonker, Parti Social Chrétien, die een voor zijn tijd en kaste opmerkelijk, en zelfs enigszins zwieryge Nederlands sprak, maar dat zal eerder aan zijn innemende charme hebben gelegen: ik groet de man overigens, want het lot heeft gewild dat hij van alle betrokkenen bij de oprichting van 1980 bij mijn weten de enige in leven is - Charles Ferdinand Nothomb dus en de Nederlandse Staatssecretaris D.F. van der Mei, ondertekenden die dag in het Egmontpaleis het Verdrag.

Van der Mei, ook een christendemocraat, was staatssecretaris van Buitenlandse Zaken en belast met Europese samenwerking in het eerste kabinet Van Agt. U hebt dus opgemerkt dat Nederland de minister van Buitenlandse Zaken, de liberaal van der Klaauw, niet naar Brussel had laten afzakken. U mag daarvan denken wat u wil.

Het verdrag werd na bespreking in beide parlementen geratificeerd in de Ridderzaal in Den Haag op 27 januari 1982. Als gevolg van de Belgische grondwetswijziging van 8/9 augustus 1980 werd het Verdrag door de Vlaamse raad besproken, en niet door het Belgisch par-

lement. Het Verdrag trad op 1 april 1982 in werking.

Hier past het met passend eerbied de belangrijkste architect van de Taalunie, de Vlaamse cultuurambtenaar, Johan Flerackers te noemen. U begrijpe mij goed. In die verre tijden kon een civil servant van een zeldzame klasse als Johan Flerackers, fijnzinnig, doortastend en hardnekkig, als een spin in het web de oprichting van de Taalunie sturen en tot stand brengen.

In de aanloop van de oprichting en als eerste Vlaamse voorzitter van de Raad voor Nederlandse Taal en Letteren, het belangrijkste uitvoerende orgaan van de Taalunie, schreef Flerackers in de herfst van 1980 in Ons Erfdeel een artikel dat de voorgeschiedenis van het Verdrag schetst, en scherp zowel de primeur als het unicum definieert van dit Verdrag tussen twee staten die niet meer of minder dan een stuk van hun soevereiniteit afstonden aan een supranationale instelling.

In dat artikel, De Nederlandse Taalunie, een verantwoording schetste hij de voorgeschiedenis van het Verdrag en bakende hij de opdracht van de Taalunie af, had het over het geloof in de "culturele integratie", waarvan hij al voorvoelde dat het, door het groeiende zelfbewustzijn van Vlaanderen, op de helling zou komen te staan. Zinnen uit dit stuk blijven nazinderen: "De Taalunie is van de staten 'afgedwongen'". "De Raad (sc. voor de Nederlandse Taal en Letteren, LD) blijft het levend geweten van de Unie: blijkt de Raad zonder inspiratie, dan valt ook de Taalunie in puin." En de slotzin: "De Taalunie heeft slechts zin in zoverre de Nederlandsprekende er in zijn dagelijks bestaan iets aan zal hebben."

De optuiging van de Taalunie was doordacht: met een Comité van ministers van onderwijs en cultuur uit Noord en Zuid dat "het beleid bepaalt", een Interparlementaire commissie van volksvertegenwoordigers uit parlementen in Nederland en Vlaanderen die controleert, een Raad die "desgevraagd of uit eigen beweging"

het Comité van Ministers adviseert en een Algemeen Secretariaat dat het beleid voorbereidt en uitvoert. Al deze organen hebben sinds 1980 hun wel en wee gekend. Eerbare organen zijn het.

Dames en heren,

Het jaar 1980 was niet alleen een beginpunt. Eigenlijk was het, achteraf bekeken, een eindpunt, de consecratie van een droom, die vooral in Vlaanderen werd gedroomd.

Kwatongen beweren dat Vlaanderen zo lang zeurde om die Taalunie, dat Nederland in 1980 eindelijk overstag ging om van dat gezeur af te zijn. Een minnaar? Ja, maar dan een van de koelere soort.

Tijdens het proces van de langzame emancipatie van Vlaanderen binnen de Belgische staat is het Nederlandse taalkundige en culturele model heel lang nodig geweest.

In artikel 1 van het Taalunie-verdrag staat dat het doel van het verdrag is/was "de integratie van Nederland en de Nederlandse gemeenschap in België op het gebied van de Nederlandse taal en letteren in de ruimste zin". De geschiedenis, die natuurlijk doordendert, heeft deze hooggestemde doelstelling voor een deel ingehaald. In de loop van de jaren tachtig van de vorige eeuw is het paradigma van de "integratie" geruisloos verdwenen, als het ging om de relatie tussen Vlaanderen en Nederland. Integratie is vervangen door "samenwerking", een concreter en realistischer paradigma.

Intussen stond de wereld ook niet stil. Destijds ging het nog over de Nederlandse taal en letteren in de ruimste zin. Sindsdien zijn er literaire fondsen in Nederland en Vlaanderen aangevraagd. In 1995 werd de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland opgericht. Ook al bestaat die Commissie vandaag eigenlijk niet meer.

Het Nederlands is ook een pluricentrische taal geworden. Dat wil zeggen dat er verschillende gebieden/landen zijn waarin de taal gesproken wordt, met elk een eigen norm. We spreken vandaag over één taal met drie variëteiten: Het Nederlands Nederlands, het Belgisch Nederlands en het Surinaams Nederlands.

En daar duikt het woord weer op, de mantra, het vlaggenschip van de hedendaagse taalkunde: variatie.

Vrienden, Vlamingen en Nederlanders, lage-landgenoten, leen mij uw oren.

Ik heb niets tegen variatie. Zonder variatie geen werkelijkheid. Zonder variatie geen leven.

Maar het blijft belangrijk om, als het over het Nederlands in de wereld gaat, altijd eerder de eenheid te benadrukken dan het verschil, de variatie.

Natuurlijk zijn taalnormen constructies en, in wezen, ficties. Maar het zijn nuttige ficties. En het stellen van een norm is niet per definitie een machtsaanspraak die de taalgebruiker fnuikt,

laat staan kwetst, vernedert of uitsluit.

Het is juist democratisch dat vooral het onderwijs in een samenleving bij het aanleren van een taal in alle situaties een norm stelt. Dat onderwijs moet alleen zo worden georganiseerd dat zo veel mogelijk mensen in staat zijn om die norm te halen. Het gaat om streven naar de norm: alle cultuur is streven, beweerde Huizinga. Het is geen ramp als de norm niet wordt gehaald. Toch moeten alle inspanningen daarop wel gericht zijn. Sterker, pas dan kan men zich afwijkingen permitteren. Afwijkingen worden dus pas interessant, als er een norm is. Iemand heeft de standaardtaal ooit omschreven als een dialect met een leger. Welan dan, leve zo een leger.

Envoi

Vrienden, Vlamingen en Nederlanders, lage-landgenoten, leen mij voor de laatste keer uw oren.

U bent de tekst van het Verdrag vergeten.

Ik mag hem niet lezen. Het is niet goed dat u zou beseffen in welke edele bewoordingen er

over onze taal werd gesproken in dat plechtige, wat stroeve Nederlands van 1980.

U bent niet van hout of steen. U zijt mensen. En deze tekst zal u in vuur en vlam zetten. Zal u boos maken.

Maar ik zeg u.

U zult onze taal eren door haar te gebruiken in alle registers, in alle omstandigheden.

Door erin te denken, te spreken en te schrijven, door wetenschap erin te blijven bedrijven en literatuur, maar vooral, ook, ja wetenschap.

Want een taal die een functie verliest, verliest prestige. We zijn het aan Simon Stevin verplicht die het schip van onze taal optuigde voor de wetenschap.

We zullen haar eren door erin te vloeken en te strelen, de liefde te bedrijven en te haten, te begrijpen en trefzeker te veroordelen, wanneer dat moet.

Door haar aan te leren aan onze kinderen en kleinkinderen, aan al wie op deze planeet erom vraagt,

Zelf als men er niet om vraagt.

Door ze aan te bieden aan nieuwkomers, als geschenk en als opdracht, als wijddopen toegangspoort voor onze samenleving.

En ik schroom niet het te zeggen:

door moeite te vragen aan iedereen ervoor. Want een taal leren vraagt tijd, toelag en inspanning.

Nooit komen we aan in een taal. Maar een taal is geen muur waartegen ons denken botst. Het is eerder een weldadige oceaan waarin ons denken wordt opgenomen en verdrinkt.

De taal bestaat voor ons. Maar ze zal blijven bestaan, ook als wij, individuele gebruikers ervan, haar niet meer spreken, schrijven of prevelen.

Ze blijft zichzelf en metamorfoseert tegelijk onder onze ogen en onder onze handen. Ze is nooit van mij. Maar altijd van ons.

Dames en Heren.

Wees blij dat het Verdrag inzake de Taalunie bestaat.

Wees blij dat de Taalunie bestaat. Want vandaag zou ze niet meer worden opgericht.

Dank dus aan de vroede vaders van de jaren zeventig van de vorige eeuw, hoofdzakelijk Vlaamse civil servants, de fijnzinnige en doortastende Johan Flerackers voorop, en generaties cultuurflaminganten

Dank aan Charles Ferdinand Nothomb en van der de Mei, de passanten die het Verdrag namens ons, de vrije burgers van de Lage Landen, mochten ondertekenen.

Het huidige Comité van Ministers, dat straks deze prijs in ontvangst mag nemen, staat op de schouders van reuzen.

Van "hebban olla vogala" tot Lisette Ma Neza, van Simon Stevin tot Martine Tanghe, van Raymond van het Groenewoud tot Multatuli.

Het Comité heeft een belangrijke verantwoordelijkheid en een schone taak.

Voor de zorg van de taal zijn we allen individueel verantwoordelijk.

Voor het taalbeleid en meer nog, de taalpolitiek, zijn de over ons aangestelden verantwoordelijk.

Laat ze dus doortastend en onverschrokken handelen, zonder angst voor de eigen schaduw.

Ik wil aan het Comité van Ministers drie werven voorleggen.

Het Nederlands in de wereld.

Een taalpolitiek van echte meertaligheid die het prestige van het Nederlands in onderwijs en onderzoek ten goede komt.

Een focus op leesvaardigheid.

Eén.

Het Nederlands in de wereld verdient meer ondersteuning van uw Comité.

Nederland en Vlaanderen besteden namelijk fors minder dan andere Europese landen (Zweden, Portugal, Duitsland, Polen en Hongarije) aan het buitenlands onderwijs van hun taal. Terwijl nochtans uit onderzoek, van de Taalunie zelf, bleek dat dat Nederland en Vlaanderen wel veel baat hebben bij een sterk internationaal onderwijs van de taal en cultuur.

Honorabel Comité van ministers: afgevaardigden van de even honorable Nederlandse en Vlaamse overheden: investeer in de studie van het Nederlands buitengaats, uit welbegrepen eigenbelang en in het kader van een gerichte en slimme cultuurpolitiek.

Twee.

Organiseer een echte politiek van meertaligheid die voor ogen houdt dat Engels noodzakelijk is maar niet voldoende; dat met name Frans en Duits, net zoals Engels, van vitaal belang zijn voor de Lage Landen, gezien hun geostrategische positie.

Echte meertaligheid kan en moet met recht en reden worden gecombineerd met een politiek van "Nederlands, tenzij" in het hoger en universitair onderwijs en onderzoek. Want functieverlies van een taal, het Nederlands dus, dat op termijn minder concepten gaat ontwikkelen in een wetenschappelijke discipline, leidt tot prestigeverlies.

Drie.

Dat Nederlandse en Vlaamse kinderen hun leesvaardigheid zien dalen en minder graag lezen, is dan weer een complex onderwijskundig, cultureel en maatschappelijk probleem, waar ook de om zich heen grijpende digitalisering, het tanend prestige van opleidingen geesteswetenschappen, en dus ook talen, mee te maken heeft. Minder en minder jongeren gaan Nederlands studeren of willen leraar worden. Het vermogen om complexe teksten te lezen en te interpreteren neemt af. Een maatschappelijk probleem van de eerste orde. Want een democratische samenleving heeft mondige en kritische burgers nodig die boodschappen kunnen duiden en ontrafelen.

Ceterum censeo, Overigens ben ik van mening - niet dat Carthago moet worden vernietigd, zoals Cato bepleitte na elke tussenkomst in de Romeinse senaat - maar dat Nederland het Nederlands in de grondwet moet opnemen als taal van het Koninkrijk. Het is al drie keren voorgesteld als ik het goed heb. Het is niet te laat. Het is nooit te laat.

Natuurlijk zal dat niets veranderen, maar de mens leeft niet alleen van meetbare vooruitgang. Een samenleving, een cultuur leeft ook van symbolische representatie.

Er zijn zo een zesduizend talen op deze planeet in een uithoek van een heelal dat niet schijnt te spreken.

Van die zesduizend zou de helft deze eeuw kunnen verdwijnen, beweren taalkundigen.

Wat er ook van zij, al die talen zijn elkaar waard. Geen enkele is beter of slechter dan een andere om de wereld uit te drukken en de werkelijkheid tot stand te brengen.

Maar het Nederlands drukt onze wereld uit en onze werkelijkheid.

JAN JAMBON

minister-president van Vlaanderen

Dames en heren,

Het is een eer en een genoegen om hier vanavond, in Brugge de LOF-prijs in ontvangst te mogen nemen.

De LOF-prijs wordt elk jaar uitgereikt aan een persoon of een organisatie die zich zichtbaar ('hoorbaar'...) inzet voor het welzijn van de Nederlandse taal. Dit jaar was dat niet Jan Jambon, maar wel de Taalunie. Mijn moment komt misschien wel nog (glimlach), maar vandaag mag ik als vertegenwoordiger van Het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie de prijs alsnog (even) mee naar huis nemen.

Vorig jaar was het 40 jaar geleden dat België en Nederland een verdrag sloten dat de oprichting van de Taalunie als gevolg had. In die 40 jaar heeft de Taalunie zich altijd ingezet als promotor en verdediger van het Nederlands.

Dames en heren,

Binnen de Taalunie werken Vlaanderen, Nederland en Suriname, ondanks de verschillen, samen om ervoor te zorgen dat onze wondermooie taal één blijft.

Ik denk dat ik namens al mijn collega's van het Comité spreek als ik zeg dat het voor ons van het allergrootste belang is dat we veel raakpunten blijven vinden om positief samen te werken op het vlak van taal. De uitwisseling tussen leescampagnes is daarvan een mooi voorbeeld.

De Taalunie als organisatie is maar één onderdeel van een netwerk van instellingen en organisaties die met het Nederlands bezig zijn. Het is de taak van de Taalunie om die organisaties te ondersteunen en in hun kracht te zetten. Sommige van die organisaties, zoals het Instituut voor de Nederlandse Taal of de Digitale Bibliotheek

der Nederlandse Letteren, worden via de Taalunie gefinancierd. Andere (academici Nederlands uit Nederland en Vlaanderen) leveren via werkgroepen van de Taalunie een bijdrage aan kennis en beleid.

De Taalunie is ook de organisatie waarmee Nederland en Vlaanderen samen de internationale neerlandistiek ondersteunen. Het gaat om 140 universiteiten en hogescholen wereldwijd met 13000 studenten. Daarnaast zijn er ook honderdduizenden leerlingen in het leerplichtonderwijs voor en in de buurregio's. Net als veel andere "kleine" talenopleidingen staan die afdelingen Nederlands op veel plaatsen onder druk. Het Comité van Ministers heeft daarom beslist om een extra impuls te geven aan de internationale neerlandistiek.

Als minister-president van Vlaanderen, bevoegd voor het buitenlands beleid, tracht ik trouwens zelf in mijn buitenlandse contacten de neerlandistiek te promoten. Binnen een 2-tal weken zal ik naar Zweden op missie gaan, ook daar aan de universiteit van Stockholm leeft een bloeiende afdeling neerlandistiek. Ik hoop deze studenten en docenten te ontmoeten.

Dames en heren,

De Taalunie doet veel voor het Nederlands. Ze zorgt en waakt over de standaardtaal, geeft taaladvies, werkt samen met wetenschappelijke en maatschappelijke organisaties. Zij tracht de begrijpelijke taal te stimuleren zodat Nederlands toegankelijk is en blijft voor iedereen, ook voor nieuwkomers. En de Taalunie ondersteunt ons onderwijs, zowel binnen als buiten ons taalgebied.

Dames en heren,

Die samenwerking rond onze taal vind ik prach-

fig. Het zorgt ervoor dat het Nederlands internationaal sterk blijft staan en dat we onze expertise bundelen, en kunnen rekenen op schaalvoordelen. Kijk bijvoorbeeld naar het Woordenboek der Nederlandsche Taal, het grootste historische woordenboek ter wereld.

En onze taal dames en heren,

Daar mogen wij best trots op zijn.

Op deze planeet tellen we 24 miljoen Nederlandstaligen. 6,5 miljoen wonen in Vlaanderen, zo'n 17 miljoen van hen wonen in Nederland en 400.000 in Suriname. Daarmee is het Nederlands op wereldvlak best wel een middelgrote taal. Dat besef hebben we te weinig.

Nederlands heeft een respectabele plaats in de wereld, de wereld gebruikt ook het Nederlands in talloze talen. Neem nu bijvoorbeeld het woord 'beurs'. Dat is één van de meest overgenomen Nederlandse woorden in andere talen: Beurs, Bourse (Frans), Berza (Bosnisch), Borsa (Turks), Borse (Koerdisch), Bursa (Roemeens), Birza (Turkmeens), Het stamt af van de familie 'Van Der Beurze'. Dat is de naam van een vooraanstaande Brugse familie die van de dertiende tot vijftiende eeuw actief was als herbergiers, financieel adviseurs en makelaars. Het huidige

systeem van internationale handel zonder cash geld stamt rechtstreeks van daar, dit maakte het namelijk mogelijk dat je door middel van waardepapieren handel kon drijven.

Dames en heren,

Brugge heeft niet enkel het woord 'beurs' geëxporteerd naar het buitenland. Brugge heeft ons ook Guido Gezelle voortgebracht. Hij leefde en schreef hier vele jaren, hij overleed hier ook.

Hij maande ons meer dan een eeuw geleden aan onze taal – hij had het toen wel nog over "de Vlaamse taal" – te koesteren, te beminnen, te verdedigen. Want "De Vlaamse taal is wonderzoet, voor wie haar geen geweld aan doet."

Laten we er dan ook over waken dat het Nederlands wordt gerespecteerd, in eigen land en in het buitenland.

Dames en heren,

Namens het Comité van Ministers van de Nederlandse Taalunie; dank u. Dit is echt een hele eer.

Ik dank u

SLOTVERKLARING

Geachte bezoekers van de LOFDAG 2021

Déze LOFprijs had reeds in 2020 uitgereikt moeten worden. Doch, het liep anders....

In 2020 was Jan Roukens nog de leidende persoon achter de organisatie van de LOFDag, die in 2020 ook rond deze tijd had moeten plaatsvinden. Dat niet alleen: Jan was ook altijd nauw betrokken bij de selectie van de winnaars van de LOFprijs. Jan deed dit al jaren. Jan is daarmee dé grote bezieler geweest van de 'moderne' versie van de LOFprijs, als ook van de organisatie van de LOFDag. Zonder Jan zou de LOFprijs waarschijnlijk al lang niet meer bestaan hebben. Zonder Jan zou u vandaag niet van dit programma hebben kunnen genieten. Zonder

Jan was onze Nederlandse Taal waarschijnlijk nog verder geërodeerd naar grammaticale verwording en alles-op-één-hoop internationalisering.

Jan is ons helaas, op 9 augustus 2020, ontvallen. Een moment van overpeinzing én dankbaarheid jegens Jan Roukens is geheel op z'n plaats.

Tevens zou de editie, die in 2020 had moeten plaatsvinden (eveneens in Brugge), in het teken gestaan hebben van de herinnering aan **Simon Stevin**. Simon Stevin was, zoals u allen weet, een groot Bruggeling. Geboren in 1548 in Brugge. Overleden in 1620 (vorig jaar: 400 jaar

geleden!) in Den Haag. Wikipedia (...) zegt over Simon Stevin het volgende: "*Simon Stevin was een natuurkundige, wiskundige en ingenieur afkomstig uit Vlaanderen. Hij introduceerde het decimale stelsel voor breuken in de westerse wereld en gaf de vestingbouw een wiskundige grondslag*". Vorig jaar is aan Simon Stevin veel aandacht besteed (hopelijk heeft u de expositie in Brugge kunnen bezoeken) en graag hadden wij de LOFDag in dat kader geplaatst.

Het heeft niet mogen zijn. COVID zat ons in de weg.

COVID zit ons nog steeds in de weg. Maar, met de bereikte vaccinatiegraad in het achterhoofd, hebben wij de beslissing genomen om de LOFprijs van 2020 in dit jaar 2021 uit te reiken. Daaromheen hebben wij een programma samengesteld, waarvan wij hopen dat het onze Nederlandse Taal eer aan doet én waarvan wij hopen dat het u allen tot inspiratie brengt.

En gelukkig hebben wij de winnaar van de LOFprijs 2020 nu dit jaar de prijs en de eretitel kunnen overhandigen. De LOFprijs 2021 is namelijk toegekend en inmiddels uitgereikt aan de **Taalunie**.

De Taalunie bestond vorig jaar niet alleen 40 jaar, maar in die 40 jaar heeft de Taalunie zich ook steeds met veel energie en enthousiasme ingezet voor het bewaren en verdedigen van het Nederlands als (wetenschaps)taal. Op de website van de Taalunie staat vermeld: "*De Taalunie ontwikkelt en stimuleert beleid voor het Nederlands in Nederland, Vlaanderen en Suriname, en ondersteunt het Nederlands in de wereld*". Het is precies dát, wat de LOFprijs beoogt te onderstrepen, waardoor de Taalunie dan ook een zeer gepaste en terechte winnaar is geworden.

Wij hopen dat de toekenning van de LOFprijs aan de Taalunie, hen mag motiveren om nog lang door te gaan met het goede werk dat zij verrichten. Tevens hopen wij, dat ook u allen hierin een bron van inspiratie vindt om u sterk

te maken voor de 'overlev(er)ing' van de Nederlandse Taal. Het is dát wat ons allen in ons taalgebied (uiteraard) bindt en vooral een té waardevol element in onze culturele rijkdom om verloren te laten gaan.

Namens iedereen die hart heeft voor het Nederlands willen wij de Taalunie én u allen dan ook hartelijk danken voor uw inzet ten gunste van de Nederlandse Taal.

Bedoeling is, dat wij de erfenis van Jan Roukens c.s. zullen voortzetten en dat we dus zullen trachten om jaarlijks een LOFprijs toe te blijven kennen. Het zou prachtig zijn, wanneer dit mocht lukken. En het zou wellicht nog mooier zijn, wanneer wij elkaar dan (minstens) jaarlijks kunnen blijven ontmoeten en mooie ervaringen kunnen blijven uitwisselen welke zijn opgedaan in de waardevolle strijd voor het behoud van onze Nederlandse Taal.

U veel inspiratie en geluk wensende in al uw activiteiten,

Het organisatie-comité van de LOFDag 2021:

Veerle Braeckman
Wilfried Haesen
Hugo Maes
Johannes Meremans
Dirk Van Besien
Steven Vergauwen
Hans van Beurten

BIJDRAGEN

over de LOF-prijs verschenen tot op heden in ...

Het Haarlems Dagblad d.d. maandag 3 oktober

Michaëla J. Bijlsma en de Vlaamse minister-president Jan Jambon.

Haarlemse taalprijs voor Vlaamse minister-president

Haarlem ■ Voor het achtste opeenvolgende jaar kreeg het Haarlemse kunstenaarsduo Michaëla J. Bijlsma en Eric J. Coolen de opdracht de Lofprijs der Nederlandse Taal te maken. Afgelopen zaterdag reikten ze de prijs uit aan de Vlaamse minister-president Jan Jambon.

De Lofprijs der Nederlandse taal ging naar het Verdrag inzake de Nederlandse Taalunie, dat in 2020 haar veertigste verjaardag vierde. De Taalunie pleit voor gezamenlijk taalbeleid van de Nederlandse en Vlaamse overheid. Bijzondere aan-

dacht ging uit naar de Brugeling Simon Stevin, universele wetenschapper en grondlegger van het Nederlands als wetenschapstaal.

Coolen en Bijlsma maakten een lofkist vol taalgeschenken als prijs. Het Haarlemse Ampzing Genootschap speelde voor de uitreiking twee taalliederden. De lofprijs is een initiatief van enkele Vlaamse en Nederlandse taalorganisaties. De prijzen werden eerder uitgereikt aan onder anderen Herman Finkers, Henk Hofland en de Mycologen Vereniging.

De webstek van de Orde van de Prince

Lees het volledige artikel

LOF-prijs Nederlandse taal uitgereikt aan Taalunie na Simon Stevin symposium

Het was een jaar later dan gepland. Maar begin deze maand kon dan alsnog het symposium rond de herdenking van de vierhonderdste sterfdatum van Simon Stevin plaatsvinden. Het werd georganiseerd door de Vlaamse Volks Beweging (VVB), de Marnixkring en de Stichting Nederlands, ondersteund door de Orde van den Prince, de Nederlandse Taalunie en de Beweging Vlaanderen-Europa. Na het symposium was er de uitreiking van de jaarlijkse LOF-prijs aan, deze keer, het Comité van Ministers van de veertigjarige Nederlandse Taalunie in de persoon van de Vlaamse minister-president Jan Jambon. De laudatio was van Luc Devoldere, oud-hoofdredacteur van *De Lage Landen*.

Het symposium en de prijsuitreiking had Jan Roukens, voorzitter en drijvende kracht achter de Stichting Nederlands, vorig jaar gepland te organiseren. Niet alleen de corona-epidemie gooide roet in het eten. Jan Roukens zelf overleed in augustus 2020. Maar hij slaagde er tijds in zijn geesteskind over te dragen aan bovengenoemde instanties. Zijn verdiensten werden dan ook terecht in het dagprogramma gememoreerd door zijn naaste assistent en helper van het laatste uur, Hans van Beurten.

VVB-NATIONAAL

SIMON STEVIN HERDACHT IN BRUGGE

LOF-prijs Nederlandse taal uitgereikt aan het Taalunieverdrag

Na maanden hard werk kon eindelijk de LOF-prijs worden uitgereikt. De Nederlandse journalist Paul van Velthoven (ex-correspondent voor De Standaard en De Tijd en auteur van Franstaligen tegen Vlamingen, Hoe België als natie mislukte) schreef een uitgebreid verslag dat u hier in beknopte versie terugvindt. De volledige versie kunnen jullie lezen op onze website en via bijgevoegde QR-code. Daar vind je ook alle toespraken en heel wat foto's terug.

Jan Jambon herkent zichzelf in de LOF-prijs.

Dankzij de logistieke medewerking van de Vlaamse Volksbeweging en de Marxizing en daarbij ook ondersteund door de Orde van den Prince en de Nederlandse Taalunie kon zaterdag 2 oktober 2021 in Brugge een jaar na de geplande datum alsnog het symposium rond de herdenking van de vierhonderdste sterfdag van Simon Stevin plaatsvinden en worden gecombineerd met de uitreiking van de jaarlijkse LOF-prijs van de Stichting Nederlands aan het Taalunieverdrag van de veertigjarige Nederlandse Taalunie. Jan Jambon, minister-president van Vlaanderen, nam namens het Comité der Ministers de prijs in ontvangst. In het plan van ir. Jan Roukens, voorzitter en drijvende kracht achter de Stichting Nederlands, hadden herdenking en uitreiking vorig jaar in Brugge al moeten plaatsvinden, maar de corona-epidemie gooide roet in het eten. Jan Roukens zelf overleed op 9 augustus 2020, maar slaagde er bijtijds in zijn geesteskind over te dragen

aan bovengenoemde instanties. Zijn verdiensten werden dan ook terecht in het dagprogramma gememoreerd door zijn naaste assistent en helper van het laatste uur, Hans van Beurten.

Een programma, Jan Roukens waardig.

Na de ontvangst door schepen van Cultuur Nico Blonrock bracht VVB-voorzitter Hugo Maes in zijn openingswoord met een historische schets op zinderende wijze de verbondenheid van de Lage Landen door middel van hun gemeenschappelijke geschiedenis en taalcultuur tot leven.

Simon Stevin

Het leven en werk van Simon Stevin werd tot in de kleinste details uiteengezet door prof. em. Guido Vanden Berghe, curator van de tentoonstelling over Simon Stevin vorig jaar in Brugge. Onder de titel 'Stevin, wetenschapper uit de Lage Landen met een Europese uitstraling' ging Vanden Berghe allereerst in op zijn afkomst, opleiding, verblijf en activiteiten in Brugge. Daarna volgde zijn Nederlandse periode.

Het bijzondere van Stevins aanpak was dat hij theorie en praktijk op een voor die tijd haast unieke manier met elkaar wist te verbinden. Een reeks van geschriften legde getuigenis af van zijn meesterschap: Van de Beginselen des waterwichts tot de Beginselen der weegkunst. Ze zijn allemaal in het Nederlands, waarvan hij de voordelen in een apart geschrift, *Uytpraecq vande Weerdicheyt der Duytsche Tael*, beschreef. Hij bedacht Nederlandse namen voor de disciplines die hij beheerste: wiskunde, natuurkunde, meetkunde, scheikunde. Maar ook woorden als evenaar, evenwijdig, loodrecht, middellijn en reuklijn zijn van zijn hand. Zijn inzichten over de taal zijn een aparte studie waard.

Dieter Viaene, archivaris van de stad Brugge, schetste in de middag de verikkelingen rond de totstandkoming van het standbeeld van Simon Stevin, dat na de scheiding tussen Noord en Zuid in de stad Brugge in 1847 werd op-

VVB-NATIONAAL

Spreekers, overheden en werkgroepen in het Brugse Stadhuis.

gericht. Patriottischgezinde Belgen stonden daar lange tijd afwijzend tegenover, maar de liberalen wonnen uiteindelijk het pleit. Zij wilden juist Stevins betekenis voor heel Europa aantonen.

Onderwijs

Gediscussieerd werd er op het symposium ook over de huidige positie van het Nederlands door een panel bestaande uit het Nederlandse liberale Kamerlid Judith Tielen, An de Moor, beleidsadviseur talen aan de KU Leuven, en Peter Debrabandere, docent Nederlands en hoofdredacteur van het ANV-tijdschrift Neerlandia. Aanwezig was ook Joost Mulders, voorzitter van het Haarlemse Ampting Genootschap, dat ook nu de traditie getrouw de LOF-dag muzikaal opluisterde en een relativiserende noot inbracht in de discussie over taal.

LOF-prijs

De uitreiking van de LOF-prijs vond plaats in de gotische zaal van het Brugse stadhuis. Daar werden de aanwezigen toegeproken door de Brugse burgemeester Dirk De fauw. Hans van Beurten maakte namens de Stichting Nederlands de toekenning van de prijs aan het Taalunieverdrag bekend. Vervolgens sprak Luc Devoldere, oud-hoofdredacteur van het Vlaams-Nederlandse tijdschrift *De Lage Landen*, de voor 2020 voorziene laudatio uit over het Taalunieverdrag dat 9 september 1980 in het Egmontpaleis in Brussel werd ondertekend.

Een duidelijke opdracht voor de ministers.

Om de aandacht van zijn gehoor te vangen, bediende Devoldere zich van een retorische truc: hij was naar Brugge gekomen om een verdrag te begraven, niet om het te eren... om vervolgens via een lange omweg alsnog de mogelijke betekenis van het verdrag aan te geven. Hij be-

nadrukte ook de grote rol die de Vlaamse cultuurbambenaar Johan Fleerackers als voornaamste inspirator daarin vervulde.

Voor het Comité van Ministers van de Taalunie had Devoldere ten slotte drie terreinen van aandacht in gedachten.

1. Het Nederlands in de wereld verdient meer ondersteuning van het Comité. Nederland en Vlaanderen hebben immers, zo is uit onderzoek gebleken, veel baat bij een sterk internationaal onderwijs van hun taal en cultuur.
2. Organiseer een echte politiek van meertaligheid. Engels is noodzakelijk maar niet voldoende. Frans en Duits zijn ook van vitaal belang voor de Lage Landen. Echte meertaligheid moet bovendien worden gecombineerd met een politiek van 'Nederlands, tenzij' in het hoger onderwijs. Functieverlies van een taal leidt onherroepelijk tot prestigeverlies.
3. De leesbaarheid moet in een tijd van digitalisering omhoog worden geklikt, onmisbaar voor een democratische samenleving. Aan het eind bepleitte Devoldere dat Nederland het Nederlands opneemt als de taal van het koninkrijk. Met als doorslaggevend motief: een samenleving, inbegrepen cultuur, leeft niet alleen van meetbare vooruitgang, maar ook van symbolische representatie.

Jan Jambon, dankte namens het Comité van Ministers van de Taalunie voor de LOF-prijs, die gepaard ging met de uitreiking van enkele kunstzinnige attributen. Hij beloofde zich binnen het Comité en daarbuiten sterk te maken voor het Nederlands. Met een receptie, aangeboden door het stadsbestuur van Brugge, en een feestmaal werd een mooie dag besloten.

Paul van Velthoven

OPINIE

EEN NEDERLANDER LAAT HET LICHT SCHIJNEN

Over Nederlands-Vlaamse samenwerking

Zal ik u eens wat zeggen, het was niets te vroeg om het 'Verdrag inzake de Taalunie' eens tultvoerig in de schijnwerpers te zetten. Ik hoor u denken: het Verdrag van de wattuuh? Welke schijnwerpers? Niets te vroeg, maar wanneer dan? Vooruit: een woordje toelichting.

En dan nu: het Verdrag inzake de Taalunie. Met het ondertekenen van dit Verdrag in 1980 zag de Taalunie het levenslicht. De bedoeling was en is nog steeds dat deze organisatie zich inzet voor de bescherming en de promotie van de gemeenschappelijke taal. Zij ontwikkelt en stimuleert het beleid voor het Nederlands in Nederland, Vlaanderen en Suriname en ondersteunt het Nederlands in de wereld. Daartoe richt de Taalunie zich op vijf aandachtsgebieden, waarvan standaardtaal (lees: grammatica, spelling en terminologie), onderwijs en talige culturele samenwerking de belangrijkste zijn en dit in gemeenschappelijke samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland.

Zeg nu zelf: dat is echt geen overbodige luxe om blijvend aandacht aan die bescherming en promotie van onze gemeenschappelijke taal te schenken. Zeker in het licht van de evolutie die onze taal ondergaat op het vlak van de grammatica, van de invloeden van diverse andere talen en van slinkende interesse in het lezen van (Nederlandstalige) boeken leek het nuttig om dit Verdrag opnieuw voor het voetlicht te brengen.

Martine Tanghe, An De Moor, Gerrit Komrij en Herman Finkers mochten de LOF-prijs al in ontvangst nemen.

Dat dit Verdrag destijds in 1980 niet alleen stond in de aandacht voor de Vlaams – Nederlandse samenwerking, blijkt uit het feit dat er meerdere initiatieven werden genomen op dit gebied. Kort na de ondertekening van het Taalunieverdrag opende het Vlaams cultuurcentrum De Brakke Grond zijn deuren, pal in het centrum van Amsterdam. Jawell! En enkele jaren later ontstond er een vergelijkbare cultuurtempel, maar nu in hartje Brussel. De naam daarvan alleen al verradt: een intieme relatie tussen beide taalgebieden: deBuren, Vlaams-Nederlands Huis voor cultuur en debat.

Daarbovenop waren beide bureaus ook gewend om naar elkaars muziek te luisteren, om elkaars schrijvers uit

Op 2 oktober is de LOF-prijs 2019 aan dit verdrag toegekend. De bijbehorende prijs kon natuurlijk niet meer worden uitgereikt aan de originele ondertekenaars van dit Verdrag. Helaas had de tussenliggende 40 jaar zijn tol geëist. Er moest dus op zoek gegaan worden naar een waardige vervanger voor deze verscheiden ondertekenaars. Met Vlaams minister-president Jan Jambon had de Vlaamse regering gelukkig een klepper van een 'vervangar' gestuurd. De Nederlandse regering bleef helaas afwezig. Hoewel, de aanwezigheid in het voorafgaande congres van een Tweede Kamerlid (de Tweede Kamer dat is het Nederlandse Parlement) mocht toch ook als een serieuze vorm van aanwezigheid worden gezien.

Maar nu eerst, wat is dat dan eigenlijk ook alweer, die LOF-prijs? Wel, de LOF-prijs wordt al 17 jaar toegekend aan een persoon of een organisatie waarvan de jury vindt dat hij of zij zich op een voorbeeldige wijze voor het welzijn van de Nederlandse taal inzet. En als ik u zeg dat in het verleden ronkende namen als die van Martine Tanghe, An De Moor, Gerrit Komrij en Herman Finkers al de LOF-prijs in ontvangst hebben mogen nemen, dan begrijpt u dat het niet de minsten zijn die met deze prestigieuze prijs gaan lopen.

OPINIE

En LOF-prijs ontvangen is blijkbaar een leuke beoefening

te geven én te lezen en, veel recenter maar niet helemaal wederkerig, om elkaars dagbladen in de schoot op te nemen. En dat is nog maar een selectieve greep uit de onderlinge samenwerking en cohabitatie, tussen Vlaanderen en Nederland.

Vormen Vlaanderen en Nederland misschien samen toch een ideaal burenpaar?

Was de jury van deze LOF-prijsuitreiking te 'zwerfbijkerig' door te danken dat de relatie en de samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland sindsdien toch wat op een lager pitje is komen te staan? Had zij misschien toch iets te veel last van een 'Hedwigepolder-complex'? Of, vormen Vlaanderen en Nederland misschien samen toch een ideaal burenpaar, juist omdat het er niet al te opzichtig vanaf spat? De jury dacht van niet.

Daarom leek het de jury een goed idee om de onderlinge samenwerking weer wat nieuwe inspiratie te geven. En om den de 40ste verjaardag van vernoemd Verdrag met deze LOF-prijs 2019 te honoreren leek de jury een passende keuze.

Er zijn gelukkig veel organisaties, aan Vlaamse en aan Nederlandse kant, die zich bezighouden met het welzijn van de Nederlandse taal, dus op dat punt is er weinig reden tot bezorgdheid. De Taalunie zelf is daar een relevant

voorbeeld van, maar zo zijn er nog diverse andere organisaties. De vorige LOF-prijs ging in 2018 naar een van die organisaties, het BON (= Beter Onderwijs Nederland). BON legde namelijk de verdringing van het Nederlands (door de verengelsing) op de Nederlandse universiteiten aan de rechter voor, waardoor het universitaire en politiek stilzwijgen rond dit onderwerp werd doorbroken.

De jury hoopt dat het toekennen van de LOF-prijs 2019 aan het Verdrag inzake de Taalunie vitaliserend zal werken naar onze taal toe. En zelfs, in breder verband, ook vitaliserend naar de samenwerking tussen Nederland en Vlaanderen toe. De ontvanger van de prijs, Jan Jambon, heeft in zijn dankwoord beloofd dat hij zijn schouders hier wil onder zetten.

Nu deze geslaagde LOF-dag op microschaal aangaaf dat Vlaams-Nederlandse samenwerking goed bleek te werken, dan mogen wij ambitieus toch verhoppen dat dat op grotere schaal toch ook zou moeten kunnen? ...

Dat is nu niet weer het de jury, de organisatie, het Verdrag inzake de Taalunie en vast alle aanwezigen op afgelopen 2 oktober om te doen was. Daarom wensen we u, beste Vlaming en Nederlander, een prettige onderlinge samenwerking.

O ja, volgend jaar is er wéér een LOF-prijs.

Hans Van Beurten

De webstek van de VVB met alle toespraken, lezingen en een compilatiefilm (zowel op Vimeo als op YouTube).
Tevens een link naar een uitgebreid fotoverslag.

Bezoek de webstek van VVB

09/10/2021 11:03

Uitreiking van de LOF-prijs 2019

Op zaterdag 2 oktober jl kon, na een jaar coronatijdstel, eindelijk de LOF-prijs van de Nederlandse taal 2019 worden uitgereikt.

Dit gebeurde tijdens een weekendvullend programma, waar een symposium gewijd aan Brugge en grondlegger van het Nederlands als wetenschap- en onderwijstaal Simon Stevin (1548-1620) deel van uitmaakte.

U kan hier de tekst lezen van de toespraken van Hugo Maes en Luc Devoldere. En de bijhorende video's bekijken van alle toespraken en lezingen.

Compilatie van de toespraken LOF-prijs uitreiking en symposium Simon Stevin

LOF-prijs - Compilatie van de toespraken.mov

Symposium Simon Stevin

Plechtige opening van het symposium Simon Stevin

De heer Nico Blontrock, schepen voor Cultuur van de Stad Brugge en voormalige VRT-productiemanager, opent het symposium. Hij wordt vergezeld door schepen Philip Pierings, schepen van Toerisme.

Plechtige opening door Nico Blontrock.mov

Inhoudsopgave

- Uitreiking van de LOF-prijs 2019
- Compilatie van de toespraken LOF-prijs uitreiking en symposium Simon Stevin
- Symposium Simon Stevin
- Plechtige opening van

Webstek Doorbraak

20/10/2021: Luc Devoldere begraaft tandeloze Taalunie

Bezoek de webstek van Doorbraak

DOORBRAAK.BE
MEER DAN EEN MENING

Zoek in het Door

MEEST RECENT INTERVIEW OPINIE ANALYSE ESSAY RECENSIES PODCASTS DOORBRAAK

f t in w e c +

Luc Devoldere begraaft tandeloze Taalunie

20/10/2021 [Frank Hellmans](#) - Leestijd 7 minuten ☆ ♻

f t in w e c +

'Vandaag zou ze niet meer worden opgericht.' In een dubbelzinnige *lofreda* op 40 jaar Taalunie prijst essayist Luc Devoldere*, ex-hoofdredacteur van Ons Erfdeel - De Lage Landen, de verworvenheden van de Nederlandse Taalunie. Maar tegelijk waarschuwt hij dat ze haar ingeslapen status dringend moet reanimeren, in het belang van het Nederlands en de Nederlandstalige cultuur en letteren.

Bezoek de webstek van De Lage Landen

TAAL

Een laudatio op het Taalunie-verdrag, dat de LOF-prijs der Nederlandse Taal krijgt

Door [Luc Devoldere](#) | 14/10/2021 | 10 min leestijd

De Stichting Nederlands heeft de LOF-prijs der Nederlandse Taal toegekend aan het Verdrag van de Taalunie, die veertig jaar geleden is opgericht. Luc Devoldere, oud-hoofdredacteur van Ons Erfdeel vzw, sprak bij de uitreiking in Brugge een lofrede op het Verdrag uit. 'Wees blij dat het Verdrag bestaat. Wees blij dat de Taalunie bestaat. Want vandaag zou ze niet meer worden opgericht.' Vlaams minister-president Jan Jambon nam de prijs in ontvangst.

Vrienden, Vlamingen en Nederlanders, lagelandgenoten, leen mij uw oren.

Ik ben naar hier gekomen om een verdrag te begraven, niet om het te eren. Het kwaad dat verdragen veroorzaken, leeft na hen door. Het goede dat ze bevatten, wordt vaak met hen begraven. Laat het zo zijn met het Verdrag inzake de

MP Jan Jambon plaatste de dag zelf nog zaken op zijn Twitteraccount

VORIGE PRIJSWINNAARS

De kring van LOF-prijswinnaars breidt zich uit.

De prestaties werden verricht in de jaren 2003 – 2018, de prijzen zijn uitgereikt in het jaren 2004 - 2019

- 2003 Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen, Nederlands, tenzij...
- 2004 Dagblad Trouw
- 2005 Gerrit Komrij (†), dichter-schrijver
- 2006 Arie Slob - Christen Unie, volksvertegenwoordiger - politieke partij
- 2007 Thomas von der Dunk, essayist-schrijver
- 2008 Linda van den Bergh, studente bedrijfskunde Radboud Universiteit
- 2009 Talencentrum Vrije Universiteit Amsterdam
- 2010 Martine Tanghe, presentatrice Vlaamse Radio Televisie
- 2011 Herman Finkers, cabaretier-schrijver
- 2012 Henk Hofland (†), schrijver-journalist
- 2013 Burgemeester & Wethouders van Amsterdam
- 2014 Vier Verontruste Neerlandici, universitaire taaldocenten
- 2015 Filip Devos, hoogleraar taalkunde Universiteit Gent
- 2016 Commissie Nederlandse Namen, Nederlandse-Vlaamse mycologenverenigingen
- 2017 An De Moor, adviseur taalbeleid KU Leuven
- 2018 Ad Verbrugge en Annette de Groot, vereniging Beter Onderwijs Nederland

De uitreiking van de LOF-prijs 2019 voorzien in 2020 werd ten gevolge van corona verplaatst naar 2021.

*Op zaterdag 1 oktober 2022 reiken we de LOF-prijs editie 2020 en 2021 uit.
We hopen u er te mogen verwelkomen.*

